

Oppdragsdokument

NASJONALT RESSURSSENTER FOR DELING AV DATA

- med særlig fokus på juridiske og organisatoriske problemstillinger, samt digitaliseringsvennlig regelverk

Denne fylles ut ved behandling.

Prosjektnummer:	Saksnummer:	
Behandlet dato: 02.09.2020	Behandlet av / Prosjekteier: <navn>	Utarbeidet av: Nasjonalt ressurscenter for deling av data
Beslutning: Oppdragsdokument v 1.0 godkjent i styringsråd for prosjekt deling av data 02.09.2020		
Bemanning av neste fase Prosjektleder: Tone Bringedal Andre: Tone Hagberg Olsen, Henriette Fossum, Bente Mæhlum		Neste fase ferdig: Versjon 1.0 godkjent 02.09.2020
Signatur ved godkjenning (prosjekteier)		

Innhold

1.	Innledning	4
2.	Historikk og føringer.....	4
3.	Mål	6
4.	Rolle.....	7
	Rolle som premissgiver.....	7
	Rolle som pådriver	7
	Rolle som rådgiver	8
5.	Samarbeid.....	8
	Internt samarbeid.....	9
	Eksternt samarbeid	9
	Samarbeidsformer	9
6.	Prioriteringskriterier.....	9
	Oppsummering.....	10
7.	Relevante kilder	10

ENDRINGSLOGG

Versjon	Dato	Endring	Produsent	Godkjent
01	18.05.2020	Opprettet dokument	Bente Mæhlum	
02	01.06.2020	Innarbeidet tilbakemeldinger fra Rose, Jon, Tone og Jens	Rozemarijn van der Hilst-Ytreland, Tone Bringedal, Jon Berge Holden, Jens Osberg	
03	05.06.2020	Innarbeidet tilbakemeldinger fra Regelverksgruppen og Ressurscenteret	Tone Bringedal, Bente Mæhlum	
08	16.06.2020	Innarbeidet tilbakemeldinger fra ledermøtet SDS	Bente M.	
09	23.06.2020	Gjennomgått i ledermøtet i Digdir. Justert til 09 versjon etter møtet. Innarbeidet beslutning fra ledermøtet på navnet: Nasjonalt ressurscenter for deling av data	Bente M	
09	02.07.2020	Presisert i kapittel 6	Rozemarijn H-Y, Tone B, Jon B.H, Bente M.	
1.0	24.08.2020	Tatt inn nyeste tilbakemeldinger fra referansegruppen, og ansatte i ressurscenteret	Tone B. Heather Broomfield, Astrid Solhaug, Jens Osberg, Bente M.	
1.0	02.09.2020	Styingsrådet for deling av data har godkjent dokumentet	Nasjonalt ressurscenter for deling av data	Godkjent

DISTRIBUSJONSLOGG

Versjon distribuert	Dato	Navn
01	25.05.2020	Tone Bringedal, Jon Berge Holden, Rozemarijn van der Hilst-Ytreland, Jens Osberg, Siri Eriksen
02	03.06.2020	Ressurscenteret og Regelverksgruppen
03	05.06.2020	Ressurscenteret og Tone Hagberg Olsen
03	08.06.2020	Regelverksgruppen, Henriette Fossum, Helle Stedøy, Dirk Lammering, Nina Munthe Olsen
03	09.06.2020	Knut Bjørngaas, Nils Mehus
03	12.06.2020	Ledermøtet SDS
08	18.06.2020	Direktørmøtet/ledermøtet Digdir
09	03.07.2020	Astrid Solhaug
09	12.08.2020	Referansegruppen for Deling av data og Innspillsmøte privat næringsliv
09	18.08.2020	Heather Broomfield,
1.0	26.08.2020	Styingsråd for prosjekt Deling av data, møtedato 02.09.2020

1. INNLEDNING

Dette dokumentet er Digitaliseringsdirektoratets (Digdir) klargjøring av oppdraget til Nasjonalt ressurscenter for deling av data (i det videre omtalt som ressurscenteret eller senteret). Ressurscenteret vil i oppstarten ha særlig fokus på juridiske og organisatoriske problemstillinger, samt digitaliseringsvennlig regelverk

Formålet med oppdragsdokumentet er å avklare forventinger og fremheve senterets oppgaver og prioriteringer. Dokumentet er likevel overordnet, slik at det ikke legger unødige bindinger som kan utfordre senterets evne til å være behovsdrivet. Samtidig er det viktig at ressurscenteret blir innrettet slik at det støtter opp under Digdirs mål nedfelt i virksomhetsinstruksen:

Digitaliseringsdirektoratet skal være regjeringens fremste verktøy for raskere og mer samordnet digitalisering av offentlig sektor samt bidra til formålstjenlig digitalisering av samfunnet som helhet.

Dokumentet er utformet i tett dialog med de ansatte i ressurscenteret og er i stor grad basert på erfaringer fra Pilot-ressurscenter¹ og andre arbeider med deling av data. Ressurscenterets funksjon har vært tema i en rekke interne og eksterne forankringsmøter, hvor det er gitt innspill som er forsøkt hensyntatt i oppdragsdokumentet.

Kjerneoppgavene til Nasjonalt ressurscenter for deling av data er regelverkforståelse og samspillet mellom juss, teknologi, forretnings- og forvaltningsprosesser for å fremme deling og bruk av data. Senteret skal også bidra til et mer digitaliseringsvennlig regelverk.

Ressurscenterets aktivitet skal for en stor del være behovsdrivet. Dersom behovene overstiger senterets kapasitet, skal prioritering av oppgaver skje i henhold til definerte kriterier nedfelt i oppdragsdokumentet. Det er seks faste stillinger avsatt til senteret.

Ressurscenteret åpner 21.09.2020. Oppdragsdokumentet gjelder i første omgang fra oppstart og ut 2021. Dokumentet skal deretter evalueres og justeres. Endringer skal reflektere erfaringene ressurscenteret gjør og nye vilkår som kan komme i form av politiske føringer, i tildelingsbrev eller annet.

Innledningsvis i dokumentet er det en kort gjennomgang av historikk og sentrale innspill som ligger til grunn for etablering av ressurscenteret, og som senterets rolle og funksjon er utledet på bakgrunn av.

2. HISTORIKK OG FØRINGER

Koblingen mellom digitalisering og juss har vært omtalt i nasjonale strategier, utredninger og policy-dokumenter på digitaliseringsområdet i løpet av de siste 20 årene. I flere av dokumentene pekes det på at kultur og svak kompetanse om regelverket kan være like store utfordringer som selve lovteksten. Regelverket for deling av data er komplekst og bestemmelser i lovverk utviklet for en papirbasert

---

¹ Piloten for Ressurscenteret, også kalt regelverksgruppen har vært en tverretattlig sammensatt gruppe med deltakere fra NAV, Lånecassen, Unit, Bergen kommune, Kartverket, Skatteetaten og Digitaliseringsdirektoratet. Arbeidet har vært organisert som en del av delprosjekt Nasjonalt ressurscenter for deling av data i Digitaliseringsdirektoratets sitt prosjekt Deling av data.

forvaltning er ofte en utfordring i realisering av målet om effektivisering av offentlig forvaltning og ønske om bedre tjenester til brukerne.

Regjeringen la i 2001 fram Odelstingsproposisjon nr. 108 om endringer i lover for å fjerne rettslige hindringer for elektronisk kommunikasjon. Proposisjonen bygde blant annet på kartleggingsprosjektets arbeid (senere kalt eRegelprosjektet).² Regjeringen anbefalte at det, så langt som mulig, burde utformes teknologinøytrale regler, og at utilsiktede rettslige hindringer skulle fjernes.

Det er gjentatte ganger trukket frem hvor viktig regelverk er for å dele mer data. Både Difis rapport fra 2011 om Digitalt førstevalg og rapporten om Kartlegging av hindringer i regelverk for digital kommunikasjon i 2013, påpekte at lover og regelverk i større grad måtte tilpasses en ny digital framtid. Kartleggingsrapporten fra 2013 viste også at manglende regelverksforståelse og kompetanse førte til at deling av data ble begrenset blant annet fordi regelverk ble tolket for strengt (Kartleggingsrapporten 2013:8).

I tiden frem til 2020 har det fortsatt blitt påpekt at regelverksforståelse ofte er svak:

“Utfordringer ved bruk av digitale tjenester bunner ofte i mangel på forståelse om forvaltning og regelverk, mer enn mangel på digital kompetanse (Én digital offentlig sektor, Digitaliseringsstrategi for offentlig sektor 2019–2025:15).”

Difis konseptvalgutredning om Deling av data fra 2018 foreslo å opprette et nasjonalt ressurscenter for deling av data (2018). For å få til den ønskede digitale transformasjonen i offentlig sektor må endringene skje på flere områder og ikke bare knyttet til teknologisk nyvinning:

“En slik tilnærming kan føre til at organisasjonen må endres, ansvar flyttes, regelverket skrives om, eller prosesser designes på nytt. Dette handler like mye om endringsledelse, kompetanse og organisasjonsutvikling, forvaltningspolitikk og forvaltningsutvikling som teknologi (Deling av data, Konseptvalgutredning (KVU), Difirapport 2018:7; 05.11.2018:8)”

I digitaliseringsstrategien – Én digital offentlig sektor (2019-2025) er det slått fast at Regjeringen vil:

“Etablere et nasjonalt ressurscenter for deling av data med spisskompetanse på sammenhengen mellom jus, teknologi, forretnings- og forvaltningsprosesser som læremiljø og kompetansebank for hele offentlig sektor (Digitaliseringsstrategien – Én digital offentlig sektor (2019-2025) 2019:26)”

Det er særlig økt kompetanse og et tverrfaglig perspektiv som er i fokus:

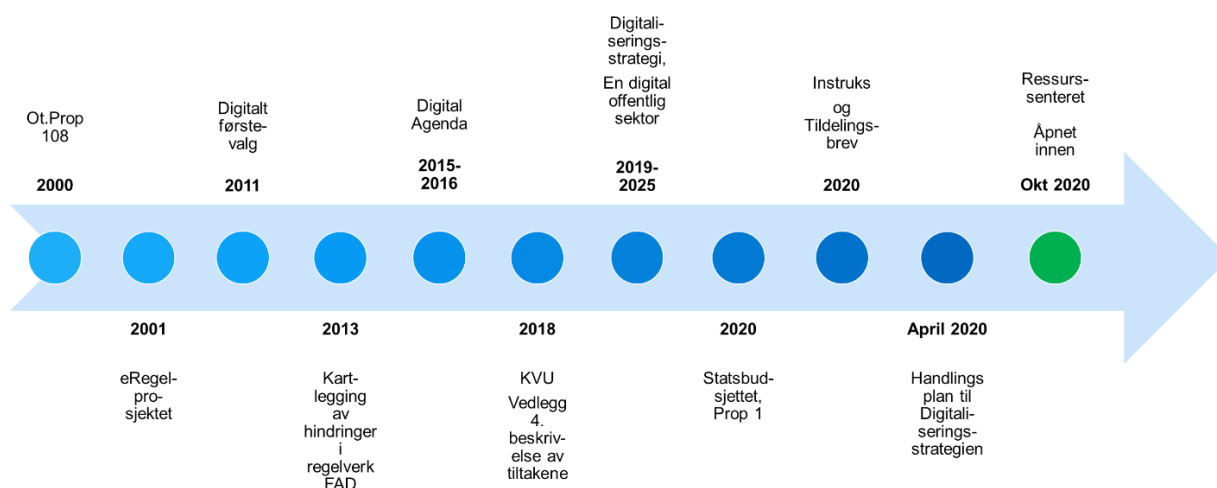
«Det er behov for økt kompetanse om regelverk og rammer for deling av data, om sammenhenger mellom jus og teknologi og mellom forretnings- og forvaltningsmodeller. Det er behov for en arena som kan bistå dataeiere og databrukere på dette området, og tilrettelegge for erfaringsutveksling i offentlig sektor. En slik arena vil være viktig i forbindelse med utvikling av sammenhengende tjenester, tverrgående digitaliserings-prosjekter og arbeidet med et mer digitaliseringsvennlig regelverk (Én digital offentlig sektor, Digitaliseringsstrategi for offentlig sektor 2019–2025:21)».

---

²Oversikt over arbeidet fremgår av prosjektleder Thomas Myhrs bloggpost «Difi, dere kan bedre» av mai 2011.

På denne bakgrunn har Digitaliseringsdirektoratet fått i oppdrag av Kommunal- og moderniseringsdepartementet (KMD) å etablere et Nasjonalt ressurscenter for deling av data i løpet av 2020. Etableringen av ressurscenteret er en av hovedprioriteringene i tildelingsbrevet:

«Digitaliseringsdirektoratet skal i 2020 etablere et nasjonalt ressurscenter for deling av data, med spisskompetanse på sammenhengen mellom juss, teknologi forretnings- og forvaltningsprosesser. Ved oppstart skal senteret ha et særlig fokus på juridiske og organisatoriske problemstillinger samt digitaliseringsvennlig regelverk. Senteret skal utvikles i samarbeid med sentrale aktører i forvaltningen og Digital 21 (KMD 07.01.2020).»

Illustrasjon: Tidslinje med sentrale rapporter

3. MÅL

Inspirert av målsettinger i Digitaliseringsstrategien (Én digital offentlig sektor, Digitaliseringsstrategi for offentlig sektor 2019–2025:8) er følgende overordnede mål definert for ressurscenteret:

Ressurscenterets mål er å bidra til en effektiv og brukerorientert offentlig sektor som utnytter potensialet i deling og bruk av data til å lage brukervennlige tjenester, og verdiskapning for næringslivet.

Det er et førende prinsipp at data deles når de kan og skjermes når de må.

Ressurscenteret skal gjennom fortolkninger av relevant regelverk synliggjøre handlingsrommet for deling av data, og legge til rette for en mer åpen offentlig sektor.

Ressurscenteret skal fremme regelverksutvikling og - fortolkning – som støtter opp under politiske målsettinger om digitalisering

Effektmålene til ressurscenteret er:

- Mer tverrfaglig samarbeid og økt kompetanse om sammenhengen mellom juss, teknologi og forretnings- og forvaltningsprosesser knyttet til deling og bruk av data.
- Fungere som tverrfaglig læringsmiljø og kompetansebank, som skal bidra til mer effektiv deling og bruk av data.
- Trekke frem områder som kan effektivisere og gi gevinst til samfunnet og fremme innovasjon der dette er hensiktsmessig.
- Et mer digitaliseringsvennlig regelverk.

For å oppnå målene har ressurscenteret definert følgende resultatmål:

- Foreslå endring av regler som er vurdert til å hindre effektiv digitalisering og deling og bruk av data.
- Jobbe for å fremme mer digitaliseringsvennlig regelverk, blant annet gjennom å utarbeide en veileder.
- Tilby rådgivning og veiledning.
- Avgi høringsuttalelser.

4. ROLLE

Ressurscenteret skal ha rollen som premissgiver, pådriver og rådgiver og fylle rollene i samsvar med Digitaliseringsdirektoratets verdier som er “pålitelig, inkluderende og uredd”. Senteret er en tverrfaglig ekspertgruppe som har spisskompetanse på sammenhenger mellom juss og deling av data. De ansatte i senteret har i sum tung kompetanse på juss, samfunnsfag, deling og bruk av data, og bred erfaring fra ulike sektorer.

Rolle som premissgiver

Senteret vil jobbe for å holde og formidle oversikt over feltet, både nasjonalt og internasjonalt, tilby kompetansetiltak på området og utarbeide prinsipper for et mer digitaliseringsvennlig regelverk. Senteret skal bidra til at relevante tema kommer på dagsorden i samfunnsdebatten, og skal ved behov utvikle nasjonale retningslinjer og foreslå politikk- og regelverksutvikling.

Rolle som pådriver

Ressurscenteret skal videreformidle gode eksempler og beste praksis, som forenkling av regelverk, roller og ansvar mellom datakonsument og -tilbyder, begrepsforståelse, verktøy for analyse og bruk, teste nye prosesser og komme med råd til hvordan ta i bruk teknologier som for eksempel kunstig intelligens på en ansvarlig måte innenfor de juridiske rammene.

Ressurscenteret skal være en arenaskaper der regelverk og utfordringer kan diskuteres, blant annet med sikte på å etablere felles forståelse og fortolkning av regelverk som regulerer deling av data. Senteret skal ha et tverrfaglig fokus, og bidra til at ulike fagkompetanse som er nødvendig ved deling og bruk av data, jobber sammen.

Ressurscenteret ønsker å sette virksomheter med likelydende behov og utfordringer i kontakt med hverandre. Formålet er å bygge og dele kunnskap og legge til rette for læring og kompetanseheving på tvers av sektorer.

Rolle som rådgiver

Ressurssenteret skal tilby råd og veiledning knyttet til juridiske utfordringer som oppstår ved deling av data. Målgrupper skal være statlige, kommunale og private tilbydere og konsumenter av data, samt regelverksutviklere og -fortolkere.

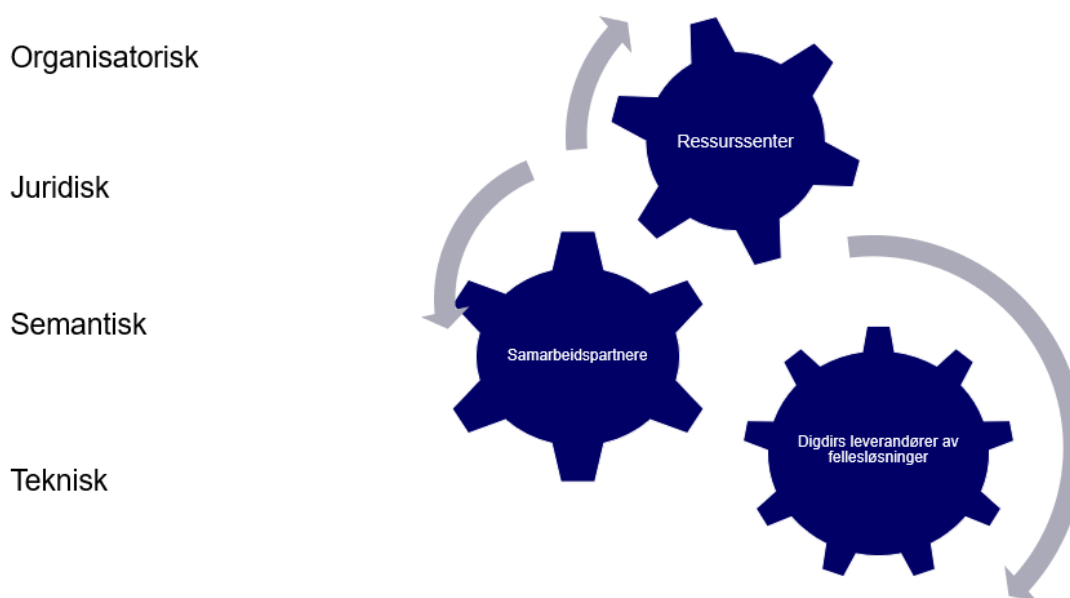
Ressurssenteret er en kunnskapsbasert og kompetent rådgiver, som veileder og gir gode innspill. Senteret skal være behovsdrivet, og prioritere oppgaver som vil ha stor nytte.

Det er ikke alle som har tilgang til relevant erfaring og kompetanse internt i sin virksomhet, og da kan ressurscenteret tilby sin kunnskap og kompetanse.

5. SAMARBEID

Ressurssenteret skal være samarbeidsorientert. Det er et tydelig ønske uttrykt fra mange og i tråd med de gode erfaringene fra piloten (regelverksgruppen) for ressurscenteret. I arbeidet med piloten har tett samarbeid og bred involvering vært en suksessfaktor. I første omgang er det juridiske og organisatoriske avklaringer ressurscenteret vil jobbe med. Ressurssenteret skal samarbeide på tvers av fagmiljøer, virksomheter og sektorgrenser.

Samarbeid

Illustrasjon: Samspill og samarbeid

Internt samarbeid

Senteret vil samarbeide tett med andre relevante miljøer i direktoratet, og videreformidle henvendelser der andre områder i direktoratet har mer relevant kompetanse. Det skal sikre tverrfaglighet og bidra til at Digdirs ulike kanaler, prosjekter og fagmiljøer oppleves som koordinerte. Det berører avdeling Digitale fellesløsninger (FDF), avdeling Digitalisering (DGT) og avdeling Digital transformasjon (TDT). Ressurssenteret må også se hen til andre relaterte fagoppgaver i Digdir, som informasjonssikkerhet, Digitaliseringsrådet og arbeid med arkitektur og informasjonsforvaltning. Ressurssenteret skal på lik linje med andre fagmiljøer i Digdir bidra til tverrfaglig samarbeid. En ambisjon på sikt kan være å håndtere flere problemstillinger knyttet til deling av data, dette må sees i sammenheng med Digdirs organisasjonsutviklings- og strategiprosess.

Eksternt samarbeid

Hvem vi samarbeider med og på hvilken måte det foregår vil variere avhengig av problemstilling, det kan være problemstillinger som gjelder både offentlig og privat sektor. Det er viktig med tett dialog med KS (kommunesektorens organisasjon og utviklingspartner), ulike departement, andre sentrale myndigheter, academia, og relevante aktører nasjonalt og internasjonalt. I problemstillinger som angår privat sektor vil DSOP (Digital Samhandling Offentlig Privat), Digital Norway og Ekspertgruppen under Digitale Toppledere være sentrale. Samarbeidet påvirkes av hvilke behov som spilles inn til senteret, og hvem som eier behovet. Samarbeid med privat sektor skjer særlig der problemstillingene omfatter deling av data mellom offentlige og private aktører.

Samarbeidsformer

Ambisjonen er at senteret skal fungere som en samarbeids- og nettverksorganisasjon, som legger til rette for at relevant fagkompetanse internt, men også utenfor Digdir trekkes inn i arbeidet. Ansvar for oppgaver og oppgaveløsning kan også utføres i tilknytning til andre fagmiljøer uten deltakelse av senterets ansatte. Når formålet er å bygge kompetanse vil samarbeidet og involveringen gå bredere og være løser i formen, enn i konkrete rådgivningssituasjoner, eller når oppgaver som å utvikle veiledere om digitaliseringsvennlig regelverk skal løses. I samarbeidet vil ressurscenteret benytte etablerte fora og faggrupper. Senteret vil også opprette midlertidige arbeidsgrupper og egne fora dersom det er hensiktsmessig.

6. PRIORITERINGSKRITERIER

Ved oppstarten av ressurscenteret vil senteret ha størst oppmerksomhet på ulike juridiske problemstillinger som bidrar til mer digitaliseringsvennlig regelverk og økt deling av data.

Ressurssenteret skal være og ha kapasitet til å håndtere konkrete henvendelser.

Ressurssenteret vil videre prioritere oppgaver knyttet til deling av data og digitaliseringsvennlig regelverk der en ser at dette ikke faller naturlig inn hos andre relevante aktører, som for eksempel Datatilsynet.

Dersom det blir liten eller manglende kapasitet vil ressurscenteret prioritere de arbeidsoppgavene som gir størst nytte og bidrar til regelverksutvikling, fremmer kompetanseheving og tverrfaglighet. Gitt at det er behov for ytterligere tilpasning av prioriteringskriteriene vil disse kunne justeres fortløpende.

Dette vil bidra til å bygge et læringsmiljø og kompetansebank på områder der det er størst etterspørsel og der det er nyttig for forvaltningen at en kan diskutere på tvers.

Oppsummering

Ressurscenteret skal gjennom fortolkninger av relevant regelverk synliggjøre handlingsrommet for deling av data. Samtidig skal senteret avdekke hindringer og fremme regelverksutvikling som støtter opp under politiske målsetninger om digitalisering.

7. RELEVANTE KILDER

Danmark, digitaliseringsklar lovgivning

<https://digst.dk/forenkling/digitaliseringsklar-lovgivning/>

Deling av data, Konseptvalgutredning (KVU), Difi-rapport 2018:7; 05.11.2018

<https://www.difi.no/rapport/2018/11/deling-av-data-konseptvalgutredning>

Vedlegg 4, Beskrivelse av tiltakene

Den digitale borger. En kvalitativ studie av den digitale hverdagen, Kantar TNS; 2019

<https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/den-digitale-borger/id2637043/>

Digital 21

<https://digital21.no/>

Digital agenda for Norge IKT for en enklere hverdag og økt produktivitet

<https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/meld.-st.-27-20152016/id2483795/>

Digitaliseringsrundskrivet (KMD); 20.12.2019

<https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/digitaliseringsrundskrivet/id2683652/>

eRegelprosjektet

<https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/eregelprosjektet---tillegg/id90752/>

En digital offentlig sektor, Digitaliseringsstrategi for offentlig sektor 2019–2025

<https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/en-digital-offentlig-sektor/id2653874/>

Handlingsplan for regjeringens digitaliseringsstrategi (KMD); 03.04.2020

<https://www.digdir.no/digitalisering-og-samordning/handlingsplan-regjeringens-digitaliseringsstrategi/1229>

Kartlegging av hindringer i regelverk for digital kommunikasjon,
Rapport fra arbeidsgruppe; 11.10.2013

<https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/kartlegging-av-hindringer-i-regelverk-fo/id738939/>

KMDs tildelingsbrev til Digdir (ref 19/4357); 07.01.2020

<https://www.regjeringen.no/contentassets/7f9b178a808649dfad4bc4ae2401ae07/tildelingsbrev-digitaliseringsdirektoratet-2020.pdf>

Ot.prp. nr. 108 2, Om lov om endringer i diverse lover for å fjerne hindringer for elektronisk kommunikasjon; 2000-2001

<https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/otprp-nr-108-2000-2001-/id166165/>

Rapport – Den digitale borger. En kvalitativ studie av den digitale hverdagen
for Kommunal- og moderniseringsdepartementet; 06.03.2019

https://www.regjeringen.no/contentassets/9265ea2cbfde47e09d43c1b863e2c5bf/den_digitale_borger.pdf

Rapport fra ekspertgruppen for datadeling i næringslivet; 04.2020

<https://www.regjeringen.no/contentassets/c98cce6745b0486c948c269dc80335c8/rapport-fra-datadelingsutvalget2.pdf>

Sentralt styringsdokument for Deling av data versjon 1.0 (Difi); 02.10.2019

<https://www.difi.no/fagomrader-og-tjenester/digitalisering-og-samordning/digitaliseringsstrategi-0/deling-av-data>

Oversikt over arbeidet fremgår av prosjektleder Thomas Myhrs bloggpost «Difi, dere kan bedre» av mai 2011.

<https://tmyhr.wordpress.com/2011/05/25/difi---dere-kan-bedre/>

Økonomi- og virksomhetsinstruks for Digitaliseringsdirektoratet; 01.01.2020

<https://www.regjeringen.no/contentassets/7f9b178a808649dfad4bc4ae2401ae07/okonomi--og-virksomhetsinstruks-for-digitaliseringsdirektorat-2020.pdf>